

Mezinárodní smlouva jako pramen práva EU

Mezinárodní smlouva – nástroj vnějších vztahů EU

- vylučujeme zřizovací smlouvy (primární právo)
- vylučujeme subsidiární smlouvy uvnitř ES (EU)
- smlouvy s třetími státy, mezinárodními organizacemi: „ *d o h o d y* “

Mezinárodní smlouva – nástroj vnějších vztahů EU

- EU má způsobilost uzavírat smlouvy vlastním jménem
- ***Smlouvy uzavřené EU jsou závazné pro členské státy, i když samy nejsou stranou***

I. Pravomoci EU k uzavírání dohod

- **hledisko mezinárodního práva:** právní subjektivita a způsobilost
- **hledisko práva EU:** p r a v o m o c
 - stanovená **výslovně** (SFEU, sekundár. právo)
 - stanovená **nevýslovně** (implicitně)

Článek 216 SFEU:

- *výslovné* zmocnění
- nezbytné k *dosažení cílů* v rámci politik
- je to stanoveno aktem *sekundárního* práva
- ovlivnění *existujících pravidel*

Zvláštní případy pravomoci – výslovně stanovená pravomoc

- **společná obchodní politika** (vnější obchod)
- rozvojová a jiná spolupráce se 3. zeměmi
- humanitární pomoc
- **dohody o přidružení** (široké pojetí - privilegované vztahy)
- směnné kurzy eura
- vztahy k mezinárodním organizacím
- diplomatické vztahy

Výlučnost pravomoci EU uzavírat smlouvy

- smíšené dohody (X – EU+členské státy)
 - obsah zahrnuje i oblasti v pravomoci členských států
 - financování i z rozpočtů členských států
- výlučná pravomoc EU:
 - stanoveno aktem práva EU
 - je to třeba k výkonu vnitřních pravomocí
 - mohou být dotčena obecná pravidla EU
 - předmět dohody = předmět platného aktu sekundárního práva (Lugano)
 - v ostatních případech nevýlučná

II. Postup při sjednávání dohody EU

Obecný postup

- Čl. 218
- **Komise** – iniciativa (zahr.pol.: Vysoký představitel)
- Rada pověří *vyjednaváče*
- **Rada rozhoduje o podpisu a uzavření** dohody (podpis x ratifikace) (formy souhlasu: rozhodnutí – tj. dvojí)
- Rada rozhoduje **kvalifikovanou většinou**, kromě:
 - jednomyslnost požadována uvnitř
 - dohoda o přidružení
 - Evropská úmluva o lidských právech
- Odchylně u **společné obchodní politiky (čl. 207)**

Zvláštní postup při sjednávání dohody

- **Společná obchodní politika (vnější obch. vztahy)**
 - většina smluv (dohod)
- Komise – zvláštní výbor (koordinace postojů členských států)
- podpis a uzavření (ratifikace): Rada - kvalif. větš. kromě:
 - služby, duševní vlastnictví,
 - přímé zahraniční investice
 - kulturní a audiovizuální služby (jazyková rozmanitost)

Kontrola mezinárodních smluv v EU

- „Předběžná kontrola ústavnosti“ smluv v EU
 - Čl. 218 odst. 11 SFEU: posudky ESD
 - srovnání s čl. 87/2 Ústavy ČR

Nejasnosti:

„zamýšlená dohoda“

„nemůže vstoupit v platnost“

III. Závaznost mezinárodních smluv v EU

Závaznost smluv uzavřených EU:

- pro orgány EU a
- pro členské státy (čl. 216 odst. 2)
- *problémy s automatickou závazností smluv sjednaných jen EU pro členské státy (není možnost schválení národním parlamentem)*
- *usnesení vlády ČR: smlouvy se pouze berou na vědomí*

Závaznost smluv EU pro členské státy

- **mezinárodní právo: členské státy jsou třetí státy, které smlouva zavazuje**
 - je to úmyslem smluvních stran,
 - třetí státy s tím musí výslovně a písemně souhlasit
- tyto podmínky splněny, ale ...
- smlouvu provádějí členské státy místo EU
- kdo odpovídá za dodržování?

Postavení smluv v právu EU

- postavení v **hierarchii práva EU**: mezi primárním a sekundárním právem (*smlouvy jsou závazné pro orgány EU i při legislativní činnosti*)
- **přímý účinek**: ano, kromě dohod z oblasti WTO
- interpretace za EU: Soudní dvůr

IV. Zvláštní typy smluv

- smlouvy mezi ES (EU) a členským státem
- smlouvy uzavírané EU před Lisabonem
 - subjektivita EU
 - prohlášení č. 4 k Amsterodamské smlouvě
 - závazky pro členské státy?
 - možnost ústavního přezkoumání v členských státech

V. Mezinárodní smlouvy uzavřené před vstupem do EU

- smlouvy uzavřené státy před jejich vstupem do EU, kde EU se dovolává své pravomoci
- právo EU se nedotýká závazků vůči třetím státům, ale ...
- neslučitelnost: povinnost použít všech vhodných prostředků k odstranění
 - ukončení platnosti
 - renegociace
 - interpretace

Lisabon – oslabení pravomocí členských států?

- *Před Lisabonem: smlouvy EU z oblasti II. a III. pilíře s dopadem na členské státy podléhají jejich vnitrostátnímu schválení*
- po Lisabonu: zrušeno, žádné schvalování
- příklad Dohody o extradici EU – USA:
 - fakticky zavazuje členské státy
 - sporná subjektivita EU před Lisabonem (proto platnost až od 2010)

DOHODA O SPOLUPRÁCI MEZI EU A JEJÍMI ČLENSKÝMI STÁTY NA JEDNÉ STRANĚ A ŠVÝCARSKOU KONFEDERACÍ NA STRANĚ DRUHÉ TÝKAJÍCÍ SE EVROPSKÝCH PROGRAMŮ DRUŽICOVÉ NAVIGACE

EVROPSKÁ UNIE

a

BELGICKÉ KRÁLOVSTVÍ, BULHARSKÁ REPUBLIKA, ČESKÁ REPUBLIKA, DÁNSKÉ KRÁLOVSTVÍ, SPOLKOVÁ REPUBLIKA NĚMECKO, ESTONSKÁ REPUBLIKA, ŘECKÁ REPUBLIKA, ŠPANĚLSKÉ KRÁLOVSTVÍ, FRANCOUZSKÁ REPUBLIKA, IRSKO, ITALSKÁ REPUBLIKA, KYPERSKÁ REPUBLIKA, LOTYŠSKÁ REPUBLIKA, LITEVSKÁ REPUBLIKA, LUCEMBURSKÉ VELKOVÉVODSTVÍ, MAĎARSKO, REPUBLIKA MALTA, NIZOZEMSKÉ KRÁLOVSTVÍ, RAKOUSKÁ REPUBLIKA, POLSKÁ REPUBLIKA, PORTUGALSKÁ REPUBLIKA, RUMUNSKO, REPUBLIKA SLOVINSKO, SLOVENSKÁ REPUBLIKA, FINSKÁ REPUBLIKA, ŠVÉDSKÉ KRÁLOVSTVÍ, SPOJENÉ KRÁLOVSTVÍ VELKÉ BRITÁNIE A SEVERNÍHO IRSKA,

smluvní strany Smlouvy o Evropské unii a Smlouvy o fungování Evropské unie, **dále jen „členské státy“, na jedné straně**

a

ŠVÝCARSKÁ KONFEDERACE, dále jen „Švýcarsko“, na straně druhé, dále jen „strana dohody“ nebo „strany dohody“,

S OHLEDEM na společné zájmy, pokud jde o rozvoj globálního systému družicové navigace (dále rovněž „GNSS“), zvláště vyvinutého pro civilní účely,

.....

DOHODA O SPOLUPRÁCI MEZI EU A JEJÍMI ČLENSKÝMI STÁTY NA JEDNÉ STRANĚ A ŠVÝCARSKOU KONFEDERACÍ NA STRANĚ DRUHÉ TÝKAJÍCÍ SE EVROPSKÝCH PROGRAMŮ DRUŽICOVÉ NAVIGACE

Článek 26

Vypovězení dohody

1. **Evropská unie nebo Švýcarsko mohou tuto dohodu vypovědět** oznámením svého rozhodnutí druhé straně dohody. Tato dohoda pozbývá platnosti šest měsíců ode dne takového oznámení.

Článek 27

Vstup v platnost

1. Tuto dohodu **schválí strany dohody v souladu se svými vnitřními postupy**. Tato dohoda vstupuje v platnost prvním dnem druhého měsíce následujícího po dni uložení poslední listiny o schválení.
2. Bez ohledu na odstavec 1 **Švýcarsko a Evropská unie, pokud jde o prvky spadající do její pravomoci, souhlasí s prozatímním uplatňováním** této dohody od prvního dne měsíce následujícího po dni druhého oznámení, které potvrzuje dokončení postupů nezbytných pro tento účel.
3. Tato dohoda se uzavírá na dobu neurčitou.
4. **Tato dohoda je sepsána ve dvou vyhotoveních** v jazyce anglickém, bulharském, českém, dánském, estonském, finském, francouzském, italském, litevském, lotyšském, maďarském, maltském, německém, nizozemském, polském, portugalském, rumunském, řeckém, slovenském, slovinském, španělském a švédském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost.

SEU

- *Článek 19*
- 1. Soudní dvůr Evropské unie se skládá ze Soudního dvora, Tribunálu a specializovaných soudů. **Zajišťuje dodržování práva při výkladu a provádění Smluv.**
- Členské státy stanoví prostředky nezbytné k zajištění účinné právní ochrany v oblastech pokrytých právem Unie.

Článek 10a

- (1) Mezinárodní smlouvou mohou být některé pravomoci orgánů České republiky přeneseny na mezinárodní organizaci nebo instituci.
- (2) K ratifikaci mezinárodní smlouvy uvedené v odstavci 1 je třeba souhlasu Parlamentu, nestanoví-li ústavní zákon, že k ratifikaci je třeba souhlasu daného v referendu.